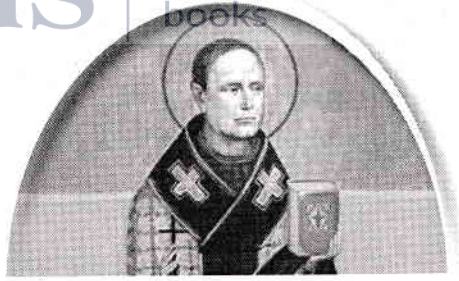

LIBRIS

We know
books

2025

ANUL „CARDINAL IULIU HOSSU”

BOGDAN ADRIAN TOMA   NICOLAE MĂRGINEANU

CARDINALUL

**ARHIEREUL IULIU HOSSU,
SIMBOL AL MARII UNIRII DIN 1918**

ADRIAN POPESCU	
<i>Laudă Fericitului Iuliu Hossu</i>	9
CUVÂNTUL ARHIEREILOR	11
Arhiepiscop Major, PF Claudiu-Lucian Pop	
Anul 2025, un An de Har, dedicat Fericitului Cardinal Iuliu Hossu	13
PAPA PAUL al VI-lea	16
PAPA FRANCISC	16
PAPA LEON al XIV-lea	17
Excelența Sa GIAMPIERO GLODER	19
Preafericitul Cardinal LUCIAN MUREȘAN	20
PS FLORENTIN CRIHĂLMEANU	20
PS VIRGIL BERCEA	21
PS CRISTIAN DUMITRU CRIȘAN	21
EVOCĂRI, MĂRTURII, CONFESIUNI	23
IOAN-AUREL POP	
Iuliu Hossu, Biserica Română Unită cu Roma și marile acte de solidaritate interconfesională românească	25
ANA BLANDIANA	
Cardinalul Iuliu Hossu, ca simbol	29
GELU HOSSU	
Iuliu Hossu, biografia urmelor sale pe pământ	33
RUXANDRA CESEREANU	
Iuliu Hossu, model misionar și etic pentru toate generațiile	51
ADRIAN CIOROIANU	
Oamenii Unirii – Iuliu Hossu	59
OVIDIU GHITTA	
Ultimul mare personaj care a fost în prim-plan la 1 Decembrie 1918	61
LUCIAN TURCU	
De la unchi la nepot, de la Lugoj la Gherla: Moștenirea episcopală în familia Hossu	67
VALER HOSSU	
Vestitorul	81
PETRONELA NEGOȘANU, EMIL BOȘCA-MĂLIN	
De vorbă cu Episcopul Iuliu Hossu, prezent la Marea Unire	93
IOANA-MIHAELA BONDA	
Iuliu Hossu, un Apostol al românismului	105

SERGIU SOICA

*Episcopul Iuliu Hossu de la Unirea de la Alba Iulia**în închisorile regimului comunist din România* ..... 109**BOGDAN ADRIAN TOMA, NICOLAE MĂRGINEANU
CARDINALUL**

SCENARIU CÎNEMATOGRAFIC LÎTERAR

PENTRU FÎLMUL ÎSTORIC BIOGRAFIC OMONÎM 133

ALCHIMIA VIEȚII ȘI ISTORIEI**PRÎN ARTA LÎTERATURII ȘI A CÎNEMATOGRAFIEI** ..... 327*Povestea din spatele filmului biografic „Cardinalul”*

Regizorul Nicolae Mărgineanu în dialog cu Ioana Diaconescu 329

*O producție cinematografică despre destinul excepțional al unui om
a cărui conștiință nu a putut fi înfrântă*

Regizorul Nicolae Mărgineanu în dialog cu Dana Duma 339

Primul lungmetraj despre rezistența creștină în fața flagelului comunist

Regizorul Nicolae Mărgineanu în dialog cu Claudiu Târziu 344

*Un film tulburător de dureros și de frumos, care face dreptate
unui om scos din cărțile de istorie, Episcopul Iuliu Hossu*

Regizorul Nicolae Mărgineanu în dialog cu Emilia Chebac 350

Radu Botar, actorul care în „Cardinalul” a făurit frumosul

Actorul Radu Botar în dialog cu Emilia Chebac 359

IOAN-PAVEL AZAP

*„Cardinalul”, nu doar un film necesar, ci și un model**de evocare istorică într-o „epopee cinematografică” a adevărului* 368

MIRCEA MORARIU

Un film artistic documentat cu maximă rigurozitate 372

VIOREL ILIȘOI

La Mulți Ani, nefericită Românie! ..... 376Casetă tehnică - **CARDINALUL**Un film de **NICOLAE MĂRGINEANU** ..... 389*Câteva explicații asupra filmului „Cardinalul”**sub forma unei sesiuni de Q&A* ..... 392Biografia regizorului **NICOLAE MĂRGINEANU** ..... 397Biografia scenaristului **BOGDAN ADRIAN TOMA** ..... 401**GÂNDURI ȘI MULȚUMIRI** 403

ADRIAN POPESCU

LAUDĂ FERICITULUI
IULIU HOSSU¹

În al Unirii Vestitor la Alba,
Cristos își naște tainicul ecou.
El Blajului îi întregește salba,
Din vița veche iese vinul nou.

Cutreierase, tânăr, tot Ardealul,
Orașe, sate, mănăstiri, cătune,
Ca Pavel adusese Cardinalul
Jertfe de laudă și rugăciune.

Când își sărută lanțurile, știe:
Biserica e sfântă prin martiri,
E sângele sămânța ce învie,
Crescută din atâtea prigoniri.

---

¹ Versurile scrise de poetul Adrian Popescu, membru al Asociației „Cardinal Iuliu Hossu”, stau la baza cântecului religios *Laudă Arhiepiscopului Iuliu Hossu, Imnul Anului Național „Cardinal Iuliu Hossu”* (2025), interpretat de Corul „Angeli” al Catedralei Greco-Catolice „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca, dirijor: Angela David, Muzica: pr. Andrei Roman SJ, la orgă: Monica Răfan.

Bisericii Unite-i sta de veghe,
Credința e viața lui, un dor,
Nu purpură îmbracă, zeghe,
Slăvindu-L pe Mântuitor.

O, miei, conduși la Sfântul Petru
De Fericitul Iuliu, un ierarh erou,
În temnițe mult pătimit-a pentru
Isus pe cruce răstignit din nou.

Și ne urmăm ierarhul cu iubire,
Pe-acel ce avusese mult curaj,
Cetate nevăzută, dincolo de fire,
În ceruri arzi, dar luminezi în Blaj.

Fecioară Sfântă, umple-ne de daruri,
În grija Domnului e viața tuturor,
Voi, pietre vii, împărțitori de haruri,
În Catedrala Mărturisitorilor.

Refren:

*Credința noastră nu-i o haină,
S-o lepezi simplu și ușor,
E harul Domnului, o taină
A Celui Viu, Treime și Izvor!*

ARHIEPISCOP MAJOR AL
BISERICII ROMÂNE UNITE CU ROMA,
GRECO-CATOLICE
PF CLAUDIU-LUCIAN POP

ANUL 2025, UN AN DE HAR,
DEDICAT FERICITULUI
CARDINAL IULIU HOSSU¹

*A*nul 2025 este un An de Har, dedicat Fericitului Cardinal Iuliu Hossu, celebrat pe întreg teritoriul României. Este un dar de mare preț pentru noi și sunt convins că doar lacrimile Maicii Sfinte și mâinile ei pururi împreunate în fața Tronului Ceresc au putut împlini o asemenea minune. Este un dar pentru toți fiii acestei țări, chemați să redescopere, privind la figura blândă a lui Iuliu Hossu, valoarea unității, a comuniunii și a jertfei pentru credință și idealuri. Timpurile pe care le trăim au, cu adevărat, nevoie de un astfel de exemplu, fiindcă tocmai aceste valori, regăsite în viața Fericitului Ierarh, sunt puse astăzi la grea încercare.

Trei momente din viața Cardinalului ilustrează, într-o manieră luminoasă, valoarea unității, a comuniunii și a jertfei.

Primul dintre ele ne situează în perioada tristă a Holocaustului, atunci când frații noștri evrei erau urmăriți, arestați și deportați, pentru a fi omorâți. În acele vremuri atât de tulburi, când rațiunea multora

---

¹ Fragment din *Scrisoarea Pastorală* de la începutul Anului „Cardinal Iuliu Hossu” (2025) sărbătorit la nivel național. Sursa: <https://bisericaromanaunita.ro>.

era orbită de ideologii inumane, iar curajul era asaltat de frică și de resemnare, Episcopul Iuliu Hossu a dovedit că responsabilitatea morală merge dincolo de frontierele confesionale, etnice sau politice. El a ales să reacționeze public, încercând să stăvilească furtuna de nedreptate și să contribuie la salvarea evreilor. O *Scrisoare Pastorală* a fost adresată tuturor preoților și credincioșilor greco-catolici, cu îndemnul de a face tot ceea ce le stă în putință pentru a-i ocroti pe cei persecutați. El însuși se implică, la Cluj și în alte locuri, pentru a-i ascunde și proteja, cu riscuri mari pentru propria persoană și pentru Biserica pe care o păstora. Dincolo de granițele religiei, Cardinalul simțea fraternitatea cu toți fiii lui Dumnezeu de pe acest pământ. El a trăit adevărul cuvintelor Mântuitorului nostru Isus Cristos – „întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Mt. 25, 40) – și, prin acțiuni curajoase în fața răului și pline de compasiune pentru cei oropsiți, a evidențiat faptul că iubirea față de aproapele este universală și necondiționată. Prin această nobilă atitudine, Cardinalul Iuliu Hossu transcende istoria și își păstrează actualitatea, fiind un model de solidaritate care poate călăuzi societatea de astăzi pe drumul binelui și al dreptății.

Al doilea moment este legat de aceeași perioadă dureroasă, când, în timpul ocupației Transilvaniei, Episcopul greco-catolic Iuliu Hossu a rămas la Cluj. Auzind că există riscul ca autoritățile să închidă Catedrala Ortodoxă, din cauza puținilor credincioși, Cardinalul Iuliu Hossu a decis să nu rămână un spectator al nedreptății și, la finalul Sfintei Liturghii, i-a invitat pe credincioșii săi să treacă și pe la Catedrala Ortodoxă pentru ca să fie cât mai multe persoane prezente. Dincolo de granițele confesionale greco-catolice, Fericitul Ierarh simțea suferința confrăților și își manifesta comuniunea cu ei, ajutându-i și fiindu-le alături în mod concret.

Al treilea moment este cel al jertfei. Persecutorii ateï din perioada prigoanei comuniste i-au cerut Cardinalului Iuliu Hossu să se lepede de credința lui. El le-a răspuns blând, dar ferm, că nici credința, nici principiile nu se pot lepăda ca o haină, în funcție de interesul

momentului. Folosind celebra expresie „Credința noastră este viața noastră”, vrednicul ierarh ilustra faptul că credința, valorile și principiile morale nu pot fi dissociate, nu pot fi dizolvate prin compromis, oportunism sau lașitate în viața creștinului autentic. Dincolo de granițele umane și din abisul suferinței, fără să disprețuiască sau să urască pe cineva, iertând și binecuvântând, Fericitul Ierarh știa că darul credinței în Dumnezeu și comuniunea cu Biserica Romei sunt stelele care luminează și împlinesc viața. El devenea astfel martir pentru Cristos și astăzi imploră pentru fiecare dintre noi harul mântuirii.

Simțind, probabil, valoarea mărturiei excepționale a vieții Cardinalului și puterea sa inspiratoare, la finalul deliberării prin care Anul Iuliu Hossu era declarat An Național, toți membrii Camerei Deputaților, indiferent de culoarea politică sau de etnie, s-au ridicat în picioare, aplaudând. Avem convingerea că Iuliu Hossu, din mărirea cerească, a îndreptat cu smerenie aceste aplauze spre Dumnezeu cel viu, pe care L-a slujit cu dedicare totală și pe care L-a urmat până la capăt pe Drumul Crucii, dar, în egală măsură, știm că Fericitul Ierarh continuă să mijlocească darul reconcilierii și al comuniunii pentru fiecare dintre noi, pentru Biserica Greco-Catolică și pentru întreaga Românie.

Să ne rugăm cu toții, din toată inima, ca lumina și harul pe care Bunul Dumnezeu le-a revărsat în viața Fericitului Iuliu Hossu să fie flăcări care să reaprindă în viața noastră, a tuturor, darul speranței și al unității dintre noi! Așa să ne ajute Bunul Dumnezeu!

PAPA PAUL AL VI-LEA¹

„IULIU HOSSU ESTE O FIGURĂ GIGANTICĂ,
DEVENIND UN SIMBOL ȘI UN FAR AL FIDELITĂȚII,
MODEL DE CREDINȚĂ...”

PAPA FRANCISC PRIN CARDINALUL PIETRO PAROLIN²

„**F**ericitul Cardinal Iuliu Hossu, o personalitate remarcabilă care, prin exemplul său, continuă să inspire și în zilele noastre nenumărați oameni credincioși și necredincioși deopotrivă. (...) un susținător autentic al ecumenismului și al dialogului interreligios, fără a face distincție de religie sau etnie. A fost un adevărat frate pentru cei oprimați și persecutați. Cardinalul Hossu a depășit violența și nedreptatea prin milă și iertare. (...) Mărturia acestuia, simbol al valorilor universale ce depășesc granițele confesiunilor și etniilor, să ofere un mesaj de credință, unitate și sacrificiu pentru binele comun, să rămână vie, mai ales în rândul tinerei generații din țara dumneavoastră!”

---

¹ Datat: 28 aprilie 1969.

² Secretarul de stat al Sanctității Sale, în 30 ianuarie 2025.

PAPA LEON AL XIV-LEA¹

„Ne-am adunat astăzi (2 iunie 2025), în Capela Sixtină, pentru a comemora, în Anul Jubiliar dedicat Speranței, un Apostol al Speranței: Fericitul Cardinal Iuliu Hossu, Episcop greco-catolic de Cluj–Gherla, păstor și martir al credinței în timpul persecuției comuniste din România. Astăzi, într-un anumit sens, el intră în această capelă, după ce Sfântul Paul al VI-lea, la 28 aprilie 1969, l-a numit Cardinal în pectore, în timp ce se afla în închisoare pentru că a rămas fidel Bisericii Romei. (...)”

Anul 2025 este un an special dedicat Cardinalului Iuliu Hossu, simbol al fraternității dincolo de orice graniță etnică sau religioasă. Procesul său de recunoaștere ca «Drept între popoare», început în 2022, se bazează pe angajamentul său curajos de a susține și salva evreii din Transilvania de Nord, atunci când, între 1940 și 1944, naziștii au pus în aplicare planul tragic de a-i deporta în lagărele de exterminare.

Speranța marelui păstor a fost aceea a omului credincios, care știe că porțile răului nu vor prevala împotriva lucrării lui Dumnezeu.

Viața sa a fost o mărturie a credinței trăite până la capăt, în rugăciune și în dedicarea față de aproapele. A fost un om al dialogului și un profet al speranței, iar Papa Francisc l-a beatificat pe 2 iunie 2019, la Blaj. Cu această ocazie, în Omilia sa, a citat o frază a sa ca sinteză a vieții sale: «Dumnezeu ne-a trimis în această întunecime a suferinței pentru a dărui iertarea și a ne ruga pentru convertirea tuturor».

Aceste cuvinte exprimă esența spiritului martirilor: credință neclintită în Dumnezeu, fără ură, ci cu milă care transformă suferința

---

¹ Datat: 2 iunie 2025. Sursa: vatican.va © Dicasterul pentru Comunicare. Episcopia Greco-Catolică Oradea.

în iubire față de persecutori. Ele rămân și astăzi o invitație profetică de a depăși ura prin iertare și de a trăi credința cu demnitate și curaj.

Aproape de suferințele poporului evreu, culminate cu drama Holocaustului, Biserica știe bine ce înseamnă durerea, marginalizarea și persecuția. Tocmai de aceea simte angajamentul de a construi o societate centrată pe respectul demnității umane ca o necesitate a conștiinței.

Mesajul Cardinalului Hossu este mai actual ca niciodată. Ceea ce a făcut el pentru evreii din România, acțiunile pe care le-a întreprins pentru a-și proteja aproapele, în ciuda tuturor riscurilor și pericolelor, îl arată ca un model de om liber, curajos și generos până la sacrificiul suprem. De aceea, *motto*-ul său, «Credința noastră este viața noastră», ar trebui să devină *motto*-ul fiecăruia dintre noi. Sper că exemplul său, care a anticipat conținutul exprimat ulterior în Declarația *Nostra aetate* a Conciliului Ecumenic Vatican II – a cărui a șaizecea aniversare se apropie –, precum și prietenia voastră, să fie o lumină pentru lumea de astăzi: să spunem «nu» violenței, oricărei forme de violență, cu atât mai mult dacă este comisă împotriva persoanelor nevinovate și fără apărare, precum copiii și familiile!”

EXCELENȚA SA GIAMPIERO GLODER¹

„E xistă oameni care în istoria Bisericii și a unei națiuni lasă o amprentă de neșters, nu atât pentru că au construit edificii grandioase, au acumulat bogății, au creat opere materiale, ci pentru că au făcut din viața lor un monument care rămâne în inima și viața unei națiuni, și mai ales a Bisericii. Au făcut-o cu fidelitate față de misiunea pe care Dumnezeu le-a încredințat-o, chiar și în tăcerea unei închisori sau a unui domiciliu forțat, cu consecvență morală, cu tărie, cu credință solidă, fără a face niciodată compromisuri. «Credința noastră este viața noastră.»

Fericitul Cardinal Iuliu Hossu este unul dintre ei. A fost fidel până la martiriu motto-ului său episcopal: «Să se lipească limba mea de gâtlejul meu de-mi voi uita de Tine, dacă nu voi face din Sion culmea bucuriei mele!», cu o dragoste pentru Biserică și pentru țară care l-a făcut un erou al credinței, păstrată intactă până la dăruirea vieții după modelul lui Cristos care, în Grădina Măslinilor, în fața Patimilor, a spus: «Tată, dacă vrei, îndepărtează potirul acesta de la Mine. Dar nu voința Mea, ci a Ta să fie!» (Lc 22,42).

Acest lucru l-a înțeles clar Sfântul Părinte, Papa Paul al VI-lea când, ascultând înregistrarea ultimului dialog al trimisului său, Mons. Giovanni Cheli cu Episcopul Hossu, a exclamat cu lacrimi în ochi: «Este o figură gigantică!» De asemenea, Sanctitatea Sa Papa Francisc și, împreună cu el, întreaga Biserică au înțeles acest lucru, căci în Omilia sa, rostită la beatificare, a exaltat această iubire profund creștină a marelui Episcop capabil să ierte chiar și pe persecutorii săi.»

---

¹ Nunțiul Apostolic în România și Republica Moldova, în 30 ianuarie 2025.